

Notitie ruimtecoach/gebiedsmanager

De nieuwe Omgevingswet vraagt van medewerkers een verandering in houding en gedrag. Meer samenwerking, vertrouwen, integraliteit, participatie, ruimte voor maatwerk en eenvoudigere regels zijn onderwerpen die daarbij horen. Met de komst van de Omgevingswet veranderen functies en takenpakketten binnen organisaties. Hier horen ook nieuwe rollen bij, zoals een ruimtecoach.

De ruimtecoach

Een ruimtecoach fungeert als eerste aanspreekpunt voor inwoners die plannen hebben in hun leefomgeving. De ruimtecoach maakt de vraag helder, adviseert en spart met adviseurs, eigenaren, ondernemers, bouwkundigen: alles om de initiatiefnemer een uitkomst te geven. Hij creëert kansen voor de leefomgeving. Ook is hij goed aanspreekbaar voor de hele samenleving. Hij ondersteunt initiatiefnemers in hun zoektocht naar de juiste kanalen en mogelijkheden. Naast het zoeken van verbinding extern, maakt de ruimtecoach ook de verbinding binnen het gemeentehuis. Hij zoekt de juiste collega's bij het initiatief en zorgt voor afstemming onderling. De ruimtecoach is de ogen en oren van de samenleving enerzijds en de organisatie anderzijds. De ruimtecoach reikt de initiatiefnemer al de hand als het plan zich nog in de initiatieffase bevindt en denkt mee over hoe de initiatiefnemer de omwonenden zo goed mogelijk kan betrekken bij de. De ruimtecoach weet veel over de (on)mogelijkheden binnen de organisatie en kan deze vertalen richting bestuur, bedrijven en inwoners.

Werken met de Omgevingswet is maatwerk en voor elke organisatie anders. Er moet dan ook nog nagedacht worden over het takenpakket van de ruimtecoach, de positionering binnen de organisatie en de rol binnen verschillende processen. Ook moet bedacht worden welke competenties een ruimtecoach moet bezitten en hoe de huidige medewerkers zich kunnen ontwikkelen in deze competenties. Gedacht moet worden aan de verbindende functie, communicatieve vaardigheden en het overzicht kunnen bewaren. Binnen het programma 'Implementatie Omgevingswet' is hiervoor, en ook voor alle andere rollen binnen werken met de Omgevingswet, het project 'OCO' (Organisatie, Cultuur en Ontwikkeling) verantwoordelijk. Het is dus nog onduidelijk hoe de functie ruimtecoach precies ingevuld gaat worden, duidelijk is wel dat werken met één of meerdere ruimtecoaches een toekomstbeeld is waarnaar gestreefd wordt.

De invulling van de rol van Ruimtecoach zoals wij die nu voor ons zien past binnen de huidige personeelscapaciteit die we hebben. De rol van Ruimtecoach betekent een verschuiving in de manier van werken en voor sommige medewerkers functiedifferentiatie: medewerkers die meer buiten werken (contact met de initiatiefnemer en spelers intern en extern) en medewerkers die meer binnen werken (sec vergunningverlening). We verwachten dat we met de huidige medewerkers en competenties de rol van Ruimtecoach goed kunnen vervullen.

De gebiedsmanager

De raad geeft ook aan dat ze zoeken naar een verbinder in het veld. Wij noemen deze rol voorlopig: gebiedsmanager. Deze persoon weet integraal wat er in een gebied speelt en kent de belangen van diverse stakeholders. We hebben nog geen gebiedsmanagers. De verwachting is dat ook de rol van gebiedsmanager niet fulltime is en dat we intern een aantal medewerkers hebben voor wie dit een geschikte rol is. De verwachting is wel dat hiervoor extra capaciteit moet worden geregeld. Dit zal kosten met zich meebrengen. In 2020 onderzoeken we de mogelijkheden binnen het project OCO.

De onafhankelijke procesbegeleider

Tot slot benoemen we in de leidraad participatie nog de onafhankelijke procesbegeleider. Dit is een rol die extra capaciteit zal vragen en die we nog niet in huis hebben. We kunnen hiervoor inhuren, de initiatieven waarvoor de procesbegeleider nodig is spelen namelijk niet dagelijks. We kunnen ook samen met andere gemeenten iemand in dienst nemen. Ook voor deze rol onderzoeken we de mogelijkheden in 2020 binnen het project OCO.

De erfcoach

Gelijktijdig loopt er een project vanuit de provincie Overijssel. Om voor u de verschillende rollen helder te krijgen, geven wij u ook hierover informatie. De Provincie Overijssel heeft voor twee jaar twee

miljoen euro vrijgemaakt voor het project Toekomstgerichte Erven. Doel van het project is om erfeigenaren in het landelijk gebied in staat te stellen en te stimuleren hun erf in één keer structureel te verduurzamen en te verbeteren. Onderdeel hiervan is het beschikbaar stellen van zogenaamde erfcoaches. Deze pool aan professionals zijn onafhankelijke gesprekspartners voor eigenaren van erven in het buitengebied van de provincie. Aan de hand van keukentafelgesprekken gaan zij op zoek naar het verhaal achter het verhaal en zoeken uit waar zij kunnen helpen. Belangrijk is het onafhankelijke aspect van de erfcoach: er zijn geen belangen die zij hoeven te vertegenwoordigen. Zij helpen enkel de eigenaar na te denken over de toekomst en geven ze informatie over alle mogelijke regelingen en beleid rondom het stoppen met hun bedrijf of de uitbreiding daarvan en helpen waar nodig. De erfcoach is er dus niet alleen voor (agrarische) ondernemers die willen stoppen met hun bedrijf, maar ook voor ondernemers die door willen ontwikkelen of willen verbreden.

Een erfcoach heeft een breed palet aan kennis, onder andere over ruimtelijke ordening, fiscale aspecten, maar ook sociale aspecten. Op dit moment heeft de provincie Overijssel 11 erfcoaches aangesteld, welke flexibel inzetbaar zijn in de gehele provincie. Als je als gemeente zijnde gebruik wilt maken van een erfcoach dan moet daar een plan van aanpak voor geschreven worden. In de gemeente Dalfsen werken wij aan een dergelijk plan van aanpak. Wij zijn voornemens de erfcoach in te zetten voor de 56 agrariërs die deelnemen aan de stoppersregeling. Dat zij deelnemen aan een stoppersregeling betekent dat zij iets met hun erf moeten, en soms zelfs dat de bestemming voor een bepaalde datum gewijzigd is. Er moeten dus keuzes gemaakt worden en dit moet op een korte termijn. Een erfcoach kan deze stoppers helpen bij het maken van de keuze en verbinden met de juiste personen (ambtenaren of bedrijfsleven). Er is gekozen voor deze doelgroep om dat het een afgebakende opdracht is waarbij de erfcoach doelgericht aan het werk kan. Bovendien zullen deze agrariërs echt iets met hun erf moeten, waardoor ook bij hen de noodzaak gevoeld wordt. Wij zullen daarnaast wel enige flexibiliteit in het plan van aanpak aanbrengen, waardoor de erfcoach ook eens op een ander erf ingezet kan worden. Tevens vindt er afstemming plaats met de gemeenten Ommen en Hardenberg over hun opdrachten richting de erfcoach.

Vooruitlopend op het plan van aanpak, heeft de gemeente Dalfsen al een erfcoach toegewezen gekregen en zij is ook al aan het werk binnen de gemeente. De opdracht/doelgroep is tevens al met haar besproken, maar zaken inwoners informeren over haar beschikbaarheid moeten nog opgepakt worden. De lijntjes zijn kort en de contacten zijn goed. Enkele agrarische ondernemers weten haar al te vinden. De pool van 11 erfcoaches is daarnaast een handige achter vang, mocht de erfcoach behoefte hebben aan extra afstemming of aan kennis op een specifiek vlak. In principe zijn de gesprekken met de erfcoach vertrouwelijk en worden zij pas gedeeld met de gemeente als de erfeigenaar hier toestemming voor geeft. Dit geeft de (agrarische) ondernemer de mogelijkheid om vrijuit te spreken. De erfcoach is verder op de hoogte van het gemeentelijk beleid en zal hier nooit toezeggingen over doen, aangezien zij hiertoe niet de juiste persoon is.

Het verschil tussen de ruimteteach en erfcoach

Het is belangrijk om in gedachte te houden dat de ruimteteach en de erfcoach twee verschillende functies zijn. De eerste, de ruimteteach, is een functie bij de gemeente die nog in ontwikkeling is en waarover steeds meer duidelijk wordt. Er wordt al geoefend met het werken als ruimteteach, al is dit niet perse als pilot benoemd. Er moet eerst meer duidelijk worden over de rol en het precieze takenpakket. De ruimteteach is er overigens voor alle inwoners van de gemeente Dalfsen, in tegenstelling tot de erfcoach. Daarnaast is de erfcoach aangeboden door de provincie Overijssel, waarop de gemeente heeft aangegeven dat zij graag gebruik wil maken van deze extra mogelijkheid tot het verkrijgen van advies voor (agrarische) ondernemers in het buitengebied. Deze erfcoach is beschikbaar gesteld voor een periode van twee jaar en heeft een heel specifieke doelgroep en doelstelling: samen met erfeigenaren (vaak agrariërs) een duurzaam en toekomstgericht erf ontwikkelen. Na twee jaar wordt het project geëvalueerd en wordt er gekeken of het voorgezet kan worden. De gemeente Dalfsen is hierin dus afhankelijk van het besluit van de provincie Overijssel. Overigens biedt dit de mogelijkheid om vanaf de zijlijn alvast te leren van de werkwijze van de erfcoach. Dit en het feit dat er ook al mondjesmaat geoefend wordt met de ruimteteach, biedt ons voldoende handvaten om te zijner tijd de rol van de erfcoach over te nemen, mocht het project niet verlengd worden.